

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Педагогічний факультет
Кафедра музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи

30 серпня 2023 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВА МАЙСТЕРНІСТЬ З МЕТОДИКОЮ
ВИКЛАДАННЯ**

Ступінь магістра

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність 014 Середня освіта

014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Освітня програма Середня освіта (Музичне мистецтво)

2023-2024 навчальний рік

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Диригентсько-хорова майстерність з методикою викладання» складена Парфентьевою І.П. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 014 Середня освіта, предметна спеціалізація 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Предметом вивчення комплексної навчальної дисципліни є: теоретико-практичне засвоєння цілого комплексу знань, що зумовлюють діяльність такого складного організму, як хоровий колектив, оволодіння методиками репетиційної роботи, навичками емоційно-психологічного впливу на хор.

Міждисциплінарні зв'язки: викладання навчального курсу «Вокально-хорове виконавство з методикою викладання» базується на взаємодії комплексу дисциплін диригентсько-хорового циклу «Хорове диригування», «Хоровий клас», «Хорознавство», «Сольний спів», «Інструментальне виконавство з методикою його викладання» (основний музичний інструмент, оркестровий клас), додатковий музичний інструмент, постановка дитячого музичного спектаклю, інтегрований курс «Мистецтво», «Музично-теоретичні дисципліни» (сольфеджіо, гармонія), що в сукупності сприяє відтворенню цілісної програми підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Мета курсу:** Виховання висококваліфікованого фахівця, здатного вирішувати важливі завдання музичного виховання в такому виді діяльності як хоровий спів, прищепити необхідні диригентські вміння, навички для організації та проведення вокально-хорової роботи під час уроку музики, в позакласній роботі.

1.2. Завдання дисципліни:

- виховання у студентів любові до диригентської діяльності, хорового мистецтва;
- засвоєння диригентсько-хорових знань, вмінь, навичок, необхідних для проведення практичної роботи з хором;
- розвиток музичних здібностей (слуху, відчуття ладу, ритму, пам'яті, музичного й творчого мислення);
- формування навичок самостійної роботи над партитурою (спів партій, акордів, виконання хорової партитури на фортепіано, вміння передати зміст твору та його виконавську інтерпретацію засобами диригентської техніки, слова, міміки, усний та письмовий аналіз твору);
- ознайомлення з організаційними та методичними основами роботи з хором (організація хору та хорових занять, вироблення вокально-хорової техніки, елементів хорового звучання, музично-теоретичне навчання учасників хору, виконавська діяльність хору);
- вивчення кращих зразків української, російської, зарубіжної хорової літератури, народнопісенної творчості, пісень, що написані для дітей.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетенціями:

I. Загальнопредметні

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

II. Фахові

ФК 5. Здатність застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження для підвищення ефективності мистецько-педагогічної діяльності.

ФК 6. Здатність відчувати і демонструвати емоційну чутливість, рефлексію, ціннісне ставлення до музичних творів, здійснювати активне сприймання, запам'ятовування, збереження, відтворення і художньо-педагогічне тлумачення змісту і смислу творів мистецтва.

ФК 7.Здатність здійснювати добір методів і засобів діагностування, корекції особистісного і музичного (художнього) розвитку учнів, педагогічного супроводу процесів соціалізації та професійного самовизначення художньо обдарованих учнів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 360 годин /12 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Закріплення технічних прийомів диригування.

Тема 1. Фази диригентського жесту. Активні і пасивні жести та їх використання. Амплітуда жесту. Віддача жесту.

Тема 2. Складні розміри. Несиметричні розміри. Поліметрія та поліритмія у тактуванні.

Тема 3. Технічна робота над хоровою партитурою.

Кредит 2. Удосконалення виконавсько-зображувальної техніки диригування.

Тема 4. Диригування творів крупної форми.

Тема 5. Прийоми диригування поліфонічних творів.

Тема 6. Художньо-виконавська робота над хоровою партитурою.

Кредит 3. Формування майбутнього фахівця.

Тема 7. Патріотичне виховання майбутнього вчителя музичного мистецтва на заняттях з дисциплін диригентсько-хорового циклу.

Тема 8. Робота над музично-теоретичним втіленням хорового твору на сцені.

Тема 9. Інтеграція мистецтв у роботі над сценічним виконанням хорового твору.

Кредит 4. Знайомство з понятійним апаратом системи вокально-хорового виконавства.

Тема 10. Формування початкових навичок співацької постави. Ознайомлення із творами навчальної програми хорового колективу (опанування літературного тексту та розучування творів із супроводом по нотах).

Кредит 5. Основи вокально-хорового виконавства.

Тема 11. Основи вокально-хорового виконавства в процесі початкового рівня оволодіння вокально-хоровими навичками. Ознайомлення із творами навчальної програми хорового колективу (опанування літературного тексту та розучування творів без супроводу по нотах).

Кредит 6. Втілення початкового рівня вокально-хорових навичок.

Тема 12. Інтонування та робота над ним в умовах вокально-хорової діяльності.

Тема 13. Унісонний спів в обсязі однієї хорової партії та всього хору Вивчення творів (без супроводу) навчальної програми хорового колективу зі словами по нотах.

Кредит 7. Формування навичок вокального вимовлення літературного тексту.

Тема 14. Поглиблення загального рівня знань та навичок. Вдосконалення вокально-хорової виконавської майстерності на початковому рівні. Вивчення творів (із супроводом) навчальної програми хорового колективу зі словами по нотах.

Кредит 8. Розширення знань про вокально-хорові засоби виразності.

Тема 15. Кантілена, хорова фактура, діапазон людського голосу, діапазон хорової партії, діапазон хору співацька артикуляція.

Тема 16. Формування початкового рівня грудного резонування

Кредит 9. Загальні положення про музичне фразування.

Тема 17. Логіка музичної мови. Рухома динаміка та її формування на початковому рівні.

Тема 18. „Ланцюгове” дихання. Застосування даних хорових понять у практичній роботі над творами навчальної програми хору.

Кредит 10. Поняття „тембр голосу”.

Тема 19. Ансамбль хору, загальний та частковий хоровий ансамбль. Вдосконалення вокально-хорової виконавської майстерності на початковому рівні. Спів творів навчальної програми хорового колективу зі словами напам'ять.

Кредит 11. Розвиток навичок ланцюгового дихання.

Тема 20. Формування навичок чистого інтонування гармонічних мажорного та мінорного тризвуків.

Кредит 12. Досягнення різних видів часного ансамблю (ансамблю хорової партії), загальнохорового ансамблю і строю.

Тема 21. Формування навичок чистого інтонування гармонічних та мелодичних септакордів.

3. Рекомендована література

Базова

1. Березін А. Диригент та хор. // Хорове мистецтво. К., 2015
2. Доронюк В. Методика викладання диригування. – Івано-Франківськ, 2015. – 42 с.
3. Даруйте радість людям. Хорові твори для дітей різного віку та виконавських можливостей. Навчальний посібник / Упор. І.О. Зеленецька. – Камінець-Подільський: Абетка, 2017. – 168 с.
4. Теряєва Л.А. Духовний розвиток майбутніх учителів музичного мистецтва на заняттях з хорового диригування/ Л.А. Теряєва // Духовність особистості в системі мистецької освіти: зб. пр. наук. шк. д-ра пед. наук, проф. О.М. Олексюк. Вип.2 / Київський ун-т ім. Б. Грінченка. – К : Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 58-62 с
5. Хорові твори українських композиторів для жіночого та дитячого хору. Навчальний репертуарний посібник . 2-ге видання / Упор. І.О. Зеленецька. – Камінець-Подільський: Абетка, 2015. – 160 с.

Допоміжна

1. Олексюк О.М. Музична педагогіка: навч. посіб./О.М.Олексюк.– К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. – 248 с.
2. Шаміна Л.В. Робота із самодіяльним хоровим колективом. – К., 2015.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік, іспит

5. Засоби діагностики успішності навчання: бесіда, спостереження, роз'яснення, тестування, анкетування, мультимедійні проекти, контрольна робота, тести, спів партій.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ТВОРІВ

Твори a cappella

1. М.Леонтович, сл. В.Сосюри. „Льодолам”.
2. Д.Бортнянський „Достойно есть”.
3. А.Лотті. „Miserere”.
4. Я.Степовий, сл. Т.Шевченка „Садок вишневий”.
5. М.Леонтович „Літні тони”
6. А.Ведель „Блажен муж”
7. В.Тиможинський, сл. Лесі Українки „Моя одинокая зірка”
8. М.Вербицький „Хваліте Господа з небес”
9. М.Леонтович „Ой сивая зозуленька”
10. М.Леонтович „Ой зійшла зоря”
11. В.І. Іконник, сл. Т.Г. Шевченка „Сонце заходить”
12. Обр. О. Некрасова „Весна наша з квітками”

Твори з супроводом

1. С.Гулак-Артемівський арія Андрія з хором з опери „Запорожець за Дунаєм”
2. О.Олександров, сл. О.Количева „Поема про Україну”

3. Ф.Шуберт хор з месси G-Dur "Kyrie".
4. А. Вівальді „Gloria” І частита.
5. Й.Гайдн „O Sanna in exelsis” з месси G-Dur
6. Б.Сметана хор „Как же нам не веселиться” з опери „Продана наречена”
7. Л.Ревуцький, сл. Т.Шевченка „Ой чого ти почорніло”
8. Г.Гладкий, обр. Л.Ревуцького „Заповіт”
9. К.Данькевич, хор „Чорний крук” з опери „Богдан Хмельницький”
- 10.К.Каччіні „Ave Maria”
- 11.М. Веринівський „Ой гоц, там так”
12. М. Лисенко, хор „Ой надіну черевики” з опери „Чорноморці”
- 13.В. Моцарт Реквієм, ч.№2 „Dies irae”
- 14.Л.Ревуцький, сл. Т.Шевченка, кантата „Хустина”
15. К.Стеценко, сл. Т.Шевченка, кантата „Рано вранці новобранці”